

مطالعه توزیع جغرافیایی و فراوانی جمعیت کنه‌های گیاهی روی اندام‌های هوایی و در سطح خاک باغات چای در شرق استان گیلان

نازنین نژادقنبر^۱، مسعود اربابی^{۲*}، رضا وفایی شوشتری^۳

۱- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد حشره‌شناسی کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک

۲- دانشیار، بخش تحقیقات جانورشناسی کشاورزی، موسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور

۳- استادیار، حشره‌شناسی کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک

چکیده

تنوع و فراوانی جمعیت کنه‌ها روی اندام‌های هوایی و خاک باغات چای در ۱۵ منطقه شرق استان گیلان در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۸ مورد بررسی قرار گرفت. از روش تکاندن اندام‌های هوایی و قیف برلز به ترتیب برای جمع‌آوری کنه‌های استفاده شد. در مجموع ۳۶ گونه، از ۳۳ جنس و ۳۱ خانواده متعلقه به گروه Astigmata، دو زیرگروه Prostigmata، Cryptostigmata، و راسته Mesostigmata جمع‌آوری و شناسایی شدند. بیشترین وفور جمعیت روی اندام‌های هوایی برای کنه قرمز پاکوتاه چای *Brevipalpus obovatus* Donnadieu و در خاک برای گونه *Tyrophagus putrescentiae* (Shrank) به ثبت رسید. علایم خسارت برای کنه‌های *Tuckerella hypoterra* Mcdaniel And Morihara و *Tetranychus urticae* Koch روی برگ چای ملاحظه نشد. از کنه‌های شکارگر بیشترین جمعیت برای گونه‌های خانواده‌های Bdellidae و Phytoseiidae و همچنین برای ۱۵ خانواده اوریباتیده (Cryptostigmata) در مناطق به ثبت رسید. بیشترین تعداد کنه‌های اوریباتیده برای دو گونه (*Eupelops* sp. و *Pergalumna* sp.) و حداقل نیز برای گونه *Metabelba* sp. و خانواده Phthiracaridae و Euphthiracaridae به ثبت رسید. از مجموع فون جمع‌آوری شده بیش از ۸۱ درصد ثبت جدید در باغات چای کشور می‌باشد. ترکیب کمی و کیفی کنه‌های اوریباتیده با ۱۵ خانواده ۴۱ درصد تنوع گونه‌ای و ۵۹ درصد ترکیب جمعیتی را داشتند. جمعیت ۴ گونه از خانواده اوریباتیده صرفاً از اندام‌های هوایی بوته چای جمع‌آوری شد. گونه‌های شناسایی شده عبارتند از:

Acaridae (*Tyrophagus putrescentiae*), Ameroseiidae (*Ameroseius* sp.), Digamasellidae (*Dendrolaelaps* sp.), Ologamasidae (*Gamaseiphis* sp.), Pachylaelapidae (*Pachyseius* sp.), Parasitidae (*Vulgrogamasus* sp.), Phytoseiidae (*Amblyseius largoensis*, *Iphiseius* sp., *Typhlodromips caspiensis*) Achipteriidae (*Parachipteria* sp.) Cephidae (*Conoppia* sp.) Camisiidae (*Camisia* sp.), Nothridae (not identified) Ceratozetidae (*Trichoribates* sp.), Humerobatidae (*Humerobates* sp.), Damaeidae (*Metabelba* sp.), Galumnidae (*Pergalumna* sp.), Liacaridae (*Liacarus* sp.), Oribatulidae (not identified), Scheloribatidae (*Scheloribates* sp.), Oppiidae (*Oppia* sp.), Phenopelopidae (*Eupelops* sp.), Phthiracaridae and Euphthiracaridae (not identified), Anystidae (*Chaussieria warrengense*, *Chaussieria* sp.), Bdellidae (*Bdella* sp., *Cyta* sp.), Camerobidiidae (*Tycherobius* sp.), Erythraeidae (*Leptus* sp.), Eupodidae (*Cocceupodes* sp.), Tenuipalpidae

*نویسنده رابط، پست الکترونیکی: Marbabi18@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله (۱۸/۲/۸۹) - تاریخ پذیرش مقاله (۱۴/۷/۸۹)

(*Brevipalpus obovatus*), Tetranychidae (*Tetranychus urticae*), Microtrombidiidae (Microtrombidinae), Trombidiidae (*Dinothrombium* sp.) Tuckerellidae (*Tuckerella hypoterra*)

واژه‌های کلیدی: کنه، باغات جای ، تنوع، فراوانی، استان گیلان، ایران